

OVRING

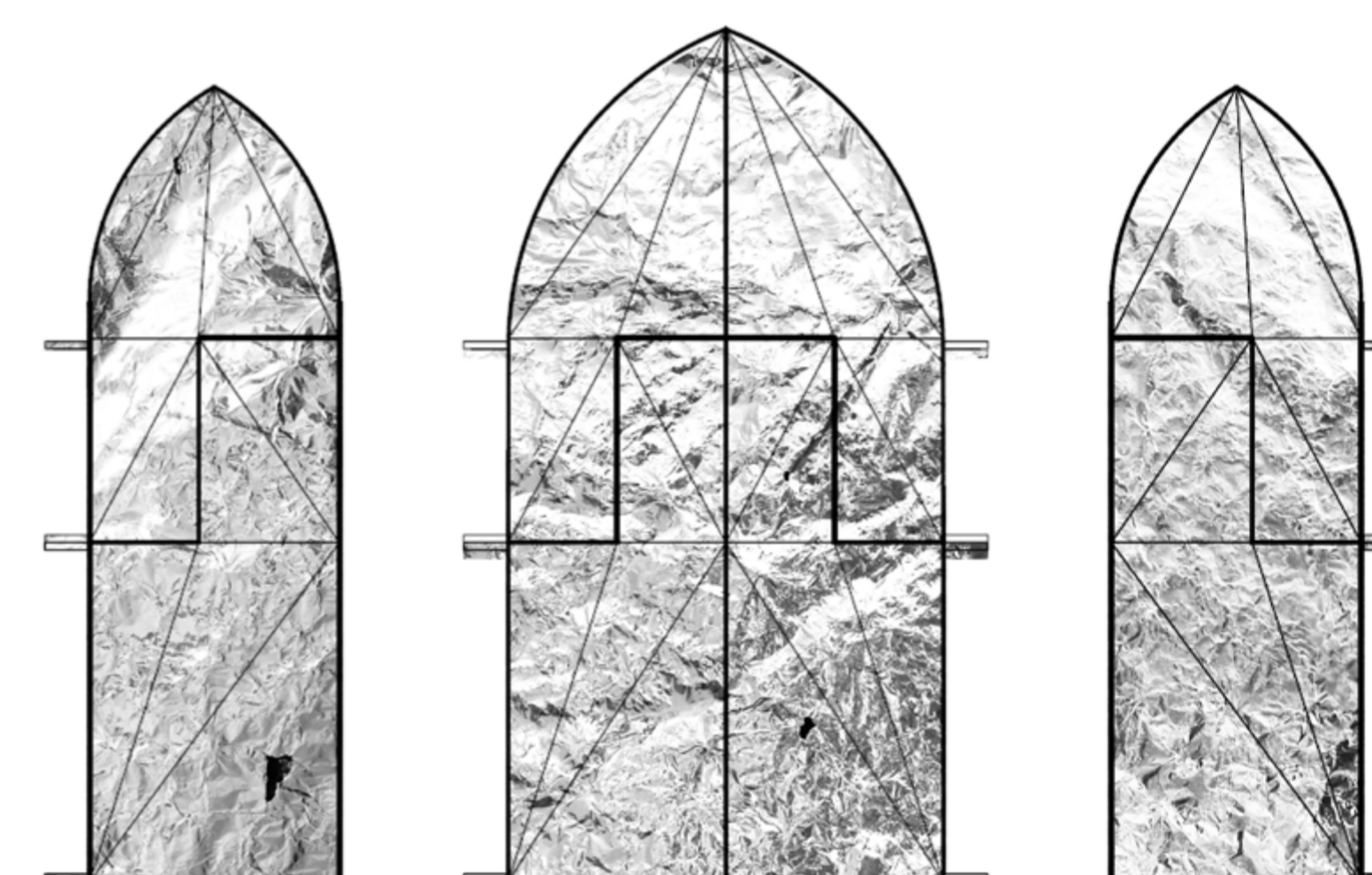
Vestveggen er majestetisk og tett befolket av skikkelser som vil fortelle sin tids historier om skapelse og undergang, dyder og maktposisjoner, trossannheter og visdom.

Vårt bidrag tolker kristendommen kaleidoskopisk: De fragmentariske erfaringene livet gir oss, blir validert gjennom det vakre som både er symmetrisk og asymmetrisk. Den kristne histories mange uttrykk gir språk og bilder til virkeligheten og fremtiden, men også til håpet og samhengigheten med noe større.

Vi har kalt vårt forslag *ovring*. At noe over seg betyr at det kommer til syne. Vårt forslag inneholder to ulike muligheter for tilsynkomst. De springer ut av samme figur.

Konseptene har det til felles at de kan gi assosiasjoner til kropper, kors, prismer og stjerner, men også til organiske former som de en kan finne i et palmeblad eller en bergflate.

På innsiden viser de det som bærer; rammeverket som dørene er bygget opp av. Reiserverket som holder alt sammen. Kanskje ser en både kors og kropp, bønn, lovprisning og styrke. Kanskje lar formene helt nye assosiasjoner stige frem.

Dører, tenkning og tro. Livets metafysiske og mystiske, finner ikke bare sitt uttrykk i det store. Også kvarker, mikrober og molekyler synes å fortelle om orden og kosmos, skapervilje og kjærlighet. Våre dører vil innover i det som er ærlig og uførtolket, men like fullt meningsbærende. Våre dører vil utover; nysgjerrig og forventningsfullt, trygt og uten skjulte hensikter. De vil ikke forføre, men sette i sammenheng. De vil ikke være dogmatiske, men oppmuntre den enkelte til å fortelle sin egen fortelling.

Jesus sier "Jeg er døren". Han minner oss om hyrden som legger seg i innhegningens åpning slik at han til enhver tid kan kjenne igjen de sauene som er kommet bort, men som nå søker flokken. Han minner oss om ensomheten som ligger i enhver overgang. Han forsikrer oss om at vi hører til som de vil.

Sol-ovring sæle som stiller all lengsel / når me Guds einborne ser som han er!

Slik begynner ovringens-salmen Mathias Skard skrev på begynnelsen av 1900-tallet. Han sammenlikner soloppgangen med det å se Guds sønn.

Ordet ovring er ikke så mye brukt lenger, men det handler om den smale tiden da den øvre delen av sola er synlig i horisonten. Det er brytningspunktet som kommer med nye begynnelse. Det er varselet om en ny dag. Kan en dør også være en ovring? I det siste verset skriver Skard:

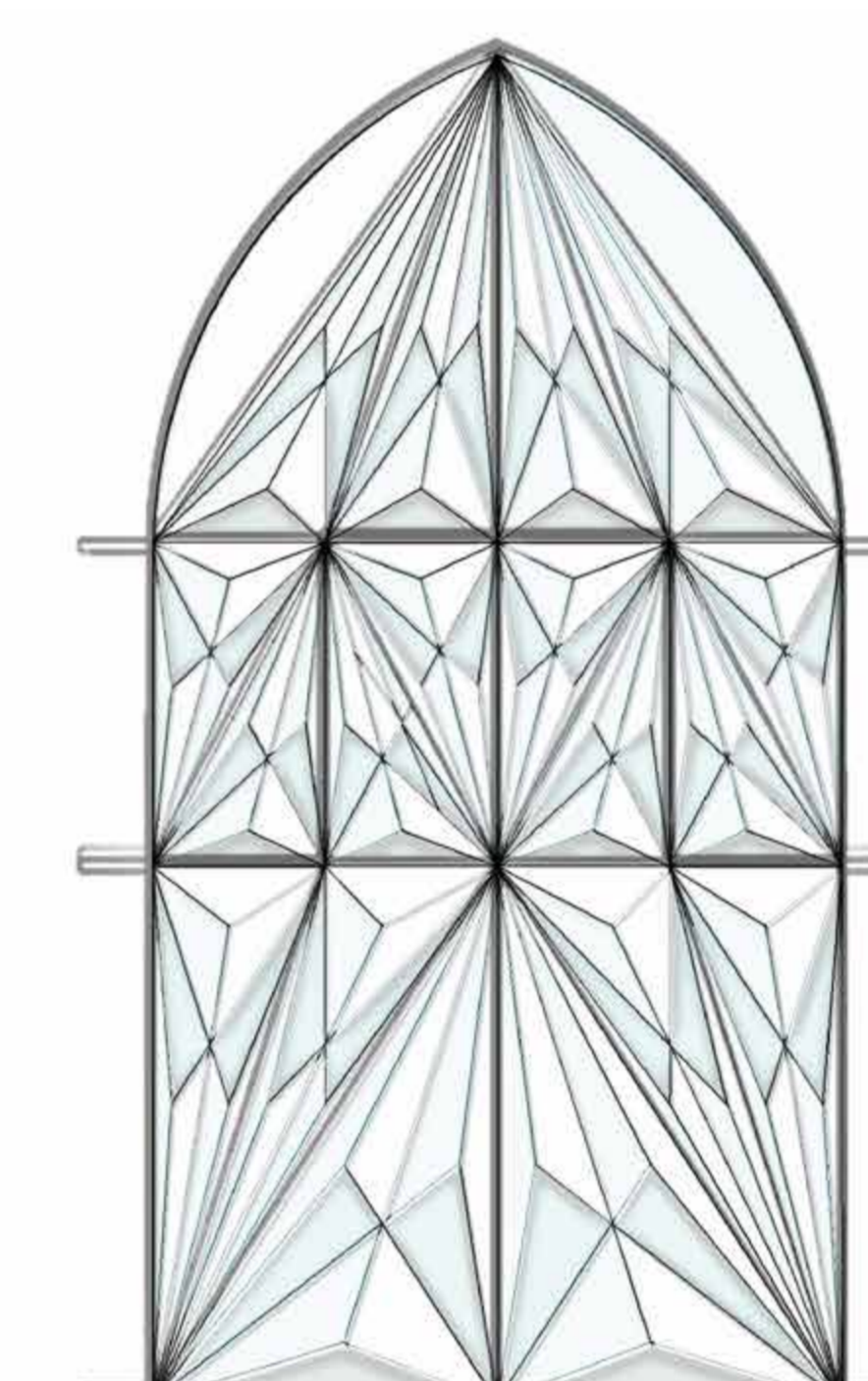
Herlegdoms-herren er soli som gyller / ryfattede himmel og nyfattede jord

Nidarosdomen er en Kristkirke. Det ligger i den arkitektoniske korsformen som kirkekroppen har fått, men det ligger også i vestveggenes budskap. Vi ønsker at våre dører skal vitne om ovring; at den finnes og at den er mulig å gå inn i. At den har med jordlivet å gjøre - og med himmelhåpet. At den har noe universelt ved seg, men også noe som handler om dypt av vårt tro.

I hver ovring kjemper mørket mot lyset. Litt på samme måte som Ibsens Peer Gynt kjemper med Bøygen og lengter mot Solveig. I hver ovring er det plass for kampene vi kan kjenne igjen fra våre egne liv. De som handler om tvilen og kjærligheten, sannheten og livet, evertret og lengselen.

I hver ovring finnes også det vi kaller Gud: Det som skal favne oss og bære oss de dagene vi faktisk bare må vente på at ovringen skal skje - uten vår hjelp, uten vår kamp, uten vårt slit.

Vårt han oss vaktar og fører oss til / livande kjeldor og livvege vingar.

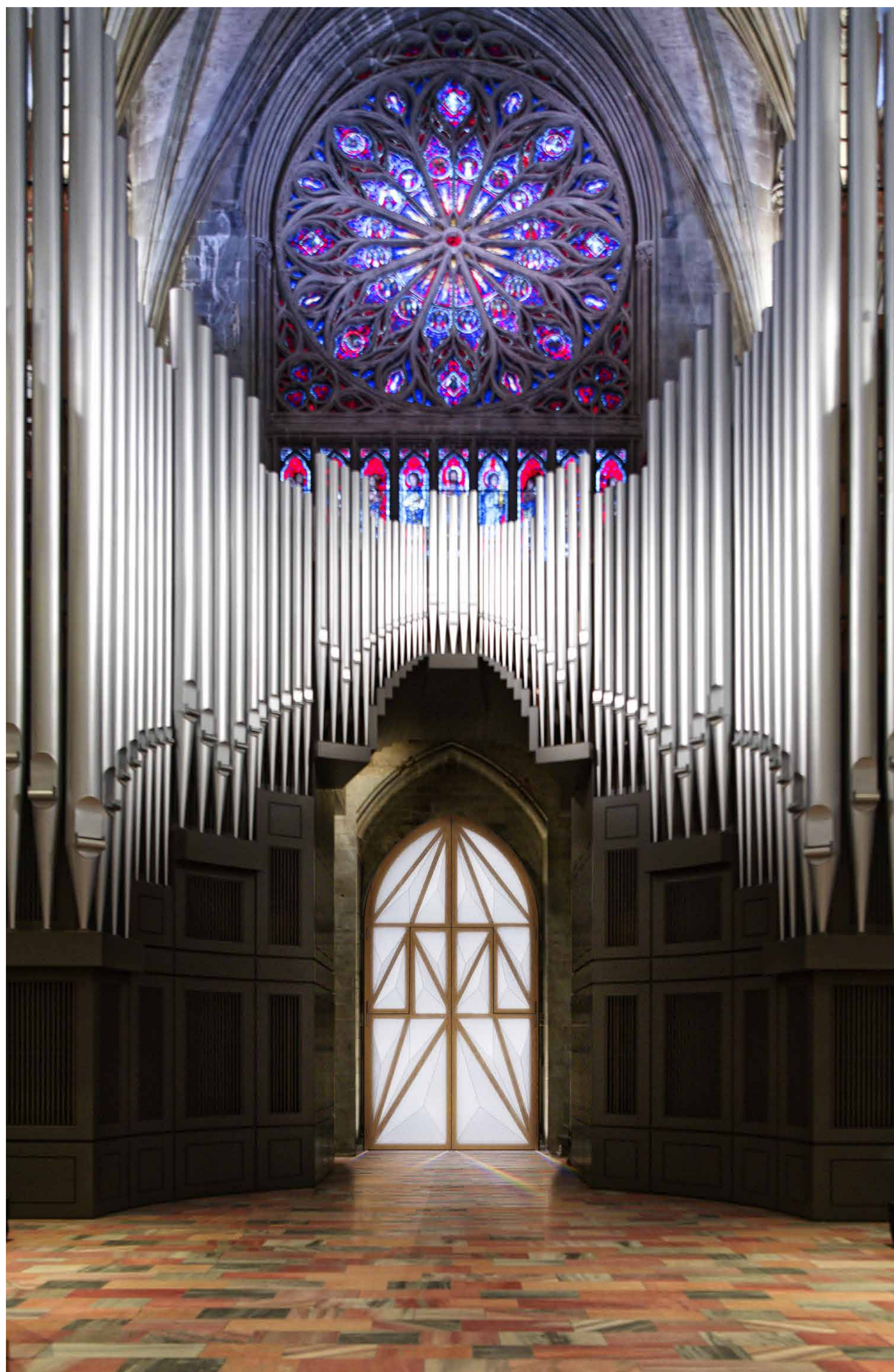
06

Hilmar Fredriksen, Elisabeth Thorsen → og Hølmebakk Øymo AS [NORGE]

Hilmar Fredriksen (f. 1953) er født i Trondheim, og er en billedkunstner med en praksis som spenner over maleri, skulptur, video, installasjon, objekter og scenografi. Han er utdannet ved Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, Statens kunstakademi og Kunstakademiet i Dusseldorf (1980), og ses på som en pioner innen norsk performancekunst.

Elisabeth Thorsen (f. 1966) er fra Horten, og bor og arbeider i Oslo som prest og forfatter av både sakprosa og skjønnlitteratur. Hun har blant annet arbeidet i 20 år ved Oslo Domkirke, hvor hun har vært involvert i en rekke større kunst- og kulturprosjekter.

Arkitektkontoret Hølmebakk Øymo AS, ledet av Carl-Viggo Hølmebakk (f. 1958) og Elisabeth Øymo (f. 1982) har blant annet bemerket seg som finalist i konkurransen om å få tegne den nye Charlottenlund kirke i Trondheim. Kontoret har vunnet en rekke priser for arbeidene sine, hvorav mange forholder seg til fredede eller vernede bygninger og naturområder og særegne historiske kontekster.

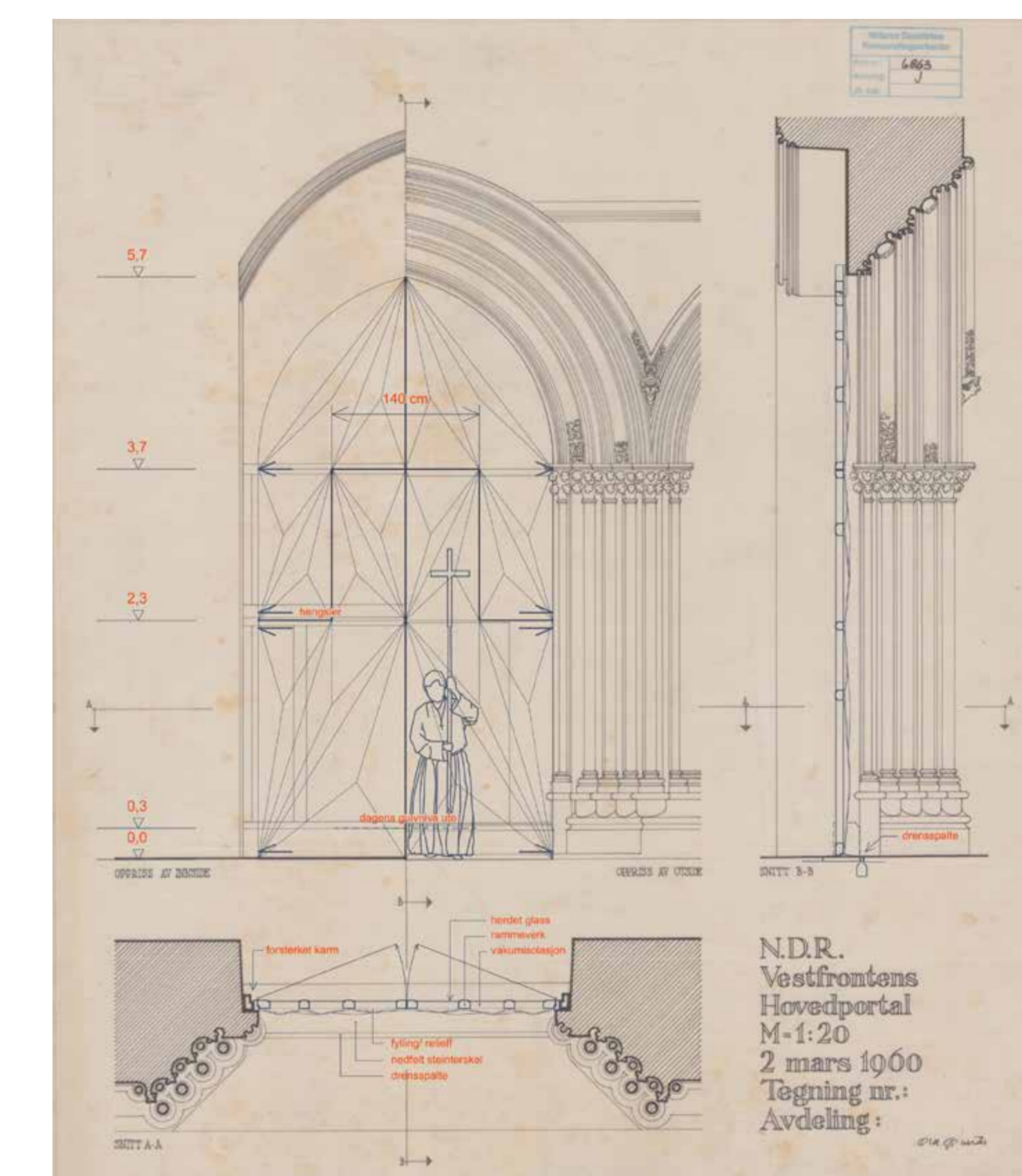
Prismer og avtrykk. Dørens rammestruktur gir muligheter for ulike fyllinger. Rammen er meningsbærende i seg selv, men tilføyes også mening gjennom det materialet som velges i dørspeilene. Materialet kan være aluminium eller glass.

Forslaget vi kaller **prismekonseptet**, henter sin geometri fra rammeverket. På plansjen kan det sees som et relieff i to ulike varianter: Enten som et enkelt relieff der hver trekant i rammeverket damner en trekantet dørfylling. Eller som en mer finmasket struktur der fyllingene er underdelt i nye trekantar. Vi har også vist hvordan det enten kan utformes i støpt glass eller støpt aluminium. Både geometrisk og materialmessig inngår de ulike variantene i et samspill med Vestfrontens material- og formuttrykk.

Støper vi dørene i glass og gjør dem transparente, styrkes kirkerommet som åpent byrom. I tillegg utvides dets tilstedeværelse og betydningsmulighet som sakral rom: Når man står utenfor og ser lyset fra kirkerommet om kvelden, eller når man fra kirkerommet ser dagslys og aftenssol strømme inn gjennom dørbledenes prismerelieff. Opplevelsen av forbindelse mellom det sakrale og det sekulære, det historiske og det aktuelle, det evige og det timelige, vil være påfallende.

I det vi kaller **avtrykkkonseptet** er de geometriske prismene erstattet av et scannet avtrykk fra et signifikant geografisk sted. Her vil vi i dag kunne skanne et område med utrolig nøyaktighet. Et område med religiøs betydning. Av skannen utarbeides støptformer, formene fylles med aluminium og de støpte avtrykkene settes til slutt inn i rammeverket. Eksempler på slike steder kan være en gjengivelse av en overflate fra Genesaretsjøen, en bergside fra området der Jesus lærte folket å be, en bit av veien mot Golgata, en flate fra fødselskirken i Betlehem.

Å hente et slikt avtrykk hjem, kan sees som en pilegrims handling, men det kan også knytte verdens nordligste gotiske katedral til steder der kristendommen selv ble født. Kan slike forbindelser skape håp om fred i krigens verden? Kan de skape fellesskap der splittelse råder? Kan de være med å gi identitet i tider der det er vanskelig å se hvem en selv er?

Konstruksjon, materialer og økonomi. Vestveggen hovedportal har mest av alt en seremoniell og forkynnende funksjon: Den skal være med og fortelle! Derfor åpnes den på kirrens høytidsdager, og når kongen kommer på besøk, ved bryllup og konfirmasjon, og som inngang til nasjonalhelligdommen ved Olsok for dem som har gått pilegrim og nådd sitt mål.

Den liturgiske bruken av dørene, med krav om oppdeling og virkemåte har vært en viktig inspirasjon. Vi har for eksempel ønsket at prosessjonskorset skal kunne brukes også når kun de nedreste dørbledene åpnes.

At dørbledene både skal kunne åpnes helt til toppen av portalbuen, og samtidig ha en to-delt åpning i høyden, gir spesielle utfordringer til hengsling og virkemåte. En naturlig konsekvens av disse kravene er å plassere alle hengslingspunktene langs den rette delen av sidekarmene, og med en avstand mellom hengslene som er nødvendig for dørbledenes vekt og dreibevegelse. Den avrappede formen på dørbledene løser kravene til oppheng, samtidig som dørbledene får en midtåpning på hele 3,7 meter.

Den avrappede geometrien har vært bestemmende for dørbledenes konstruksjon. Strekk- og trykkrefter fra dørens egenvekt føres direkte inn i hengslingspunktene, og gir en ramme som er logisk og statisk effektiv. Det statiske systemet er uavhengig av materialvalg, og gjelder enten dørene lag- es som ramtrederer i treverk, eller får et rammeverk av metall.

Utvendig gir dørbledenes fyllinger av glass eller aluminium en værbeskyttende tildekning av rammeverket, mens de på innsiden ligger innfelt og synliggjør rammens struktur og figur.

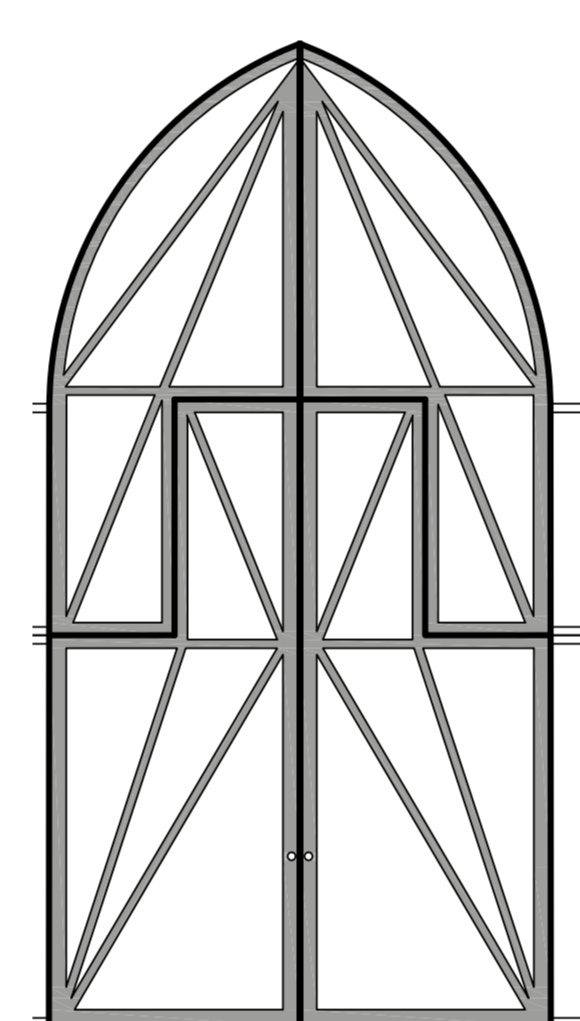
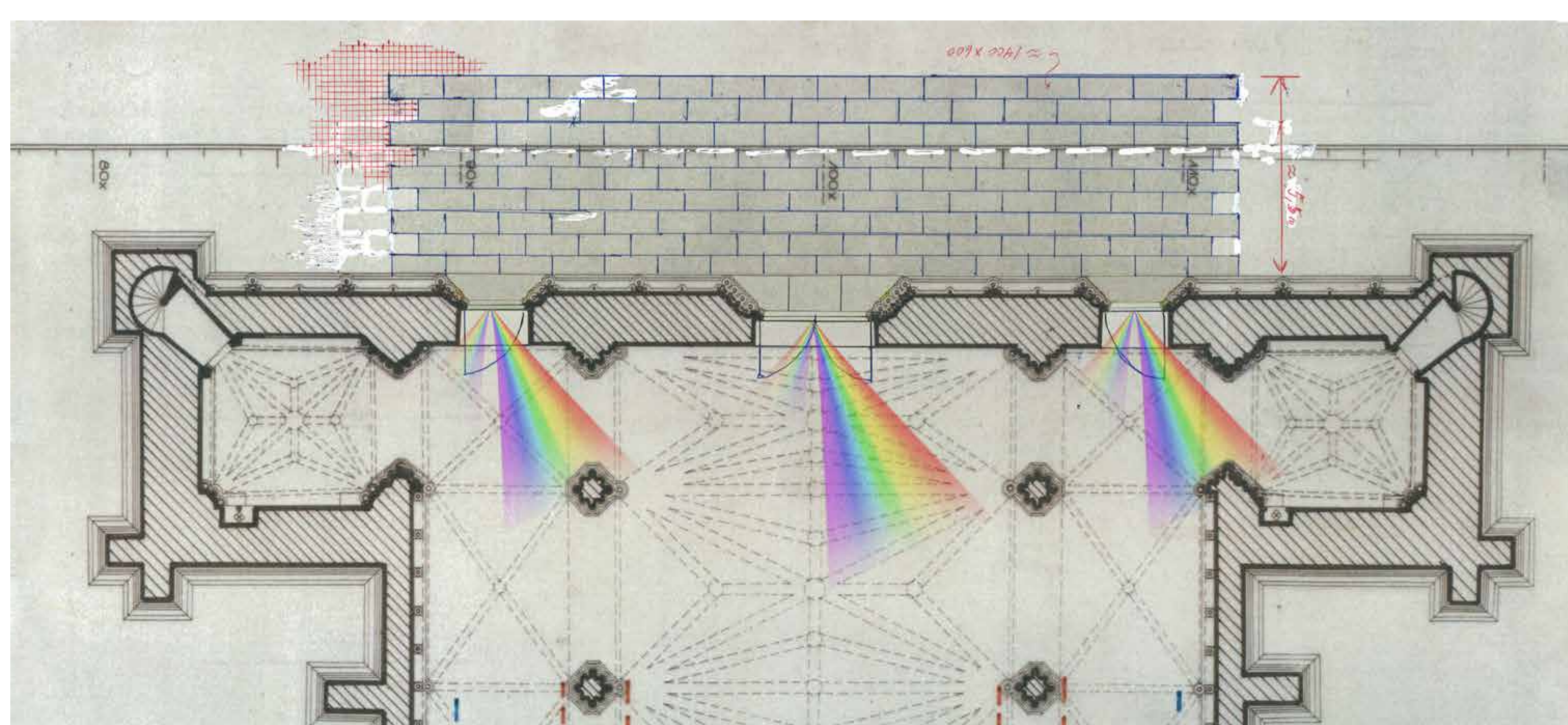
Dørbledene skal tilfredsstillende strenge krav til økonomi, virkemåte, vernehensyn, drift og vedlikehold. Det er viktig at slike grunnleggende hensyn blir ivarettatt, noe som vil gi større frihet i den kunstneriske utformingen. Rammeverket kan utformes med nødvendige kuldebrobryttere og isoleres med varmeeffektiv og transparent vakuumisolasjon (aerogel eller tilsvarende).

Vi foreslår at det lages nye solide karmene som erstatter eller omslutter de eksisterende. De nye karmene kan ta opp målavvik og overføre krefter til de originale innfestingspunktene. Løsningen vil også sørge for god klimatisering og gi plass for tekniske løsninger for åpne- og lukkemekanisme.

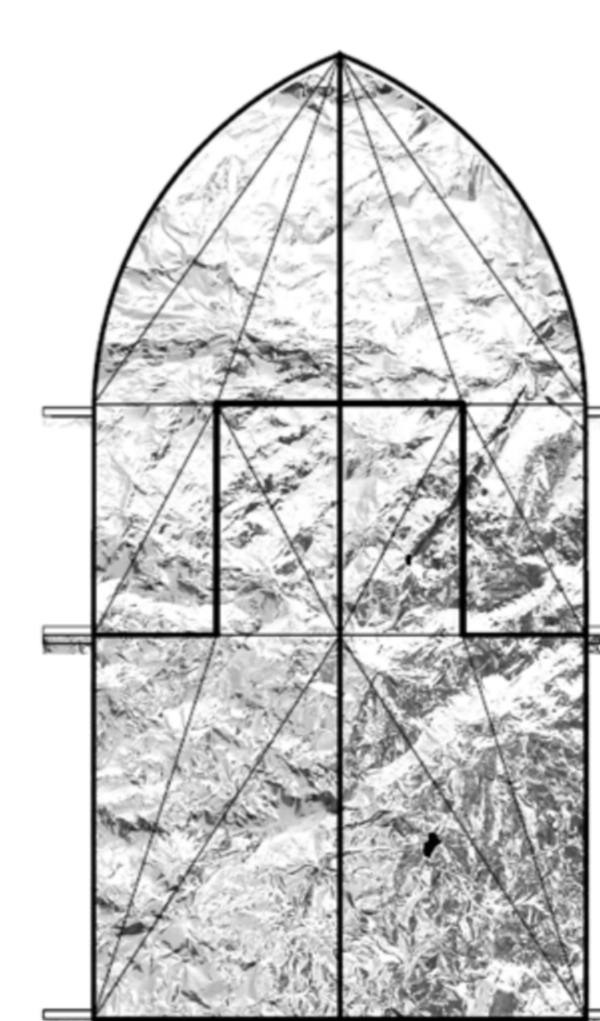
Verkstedenes deltakelse. Vårt forslag viser dører som helt eller delvis kan produseres på NDRs verksteder. Som gedigne ramtrederer i eik eller gran, og med tradisjonelle sammenføyninger, vil de være en fantastisk oppgave for treverkstedet. Synlige deler av hengsler, låskasser og beslag kan produseres på NDRs stålverksted.

Støptformer for glass eller aluminium vil også kunne produseres på verkstedene. Det nye nedsenkede stendeck mot forplasset, vil kunne utføres på steinhuggerverkstedet.

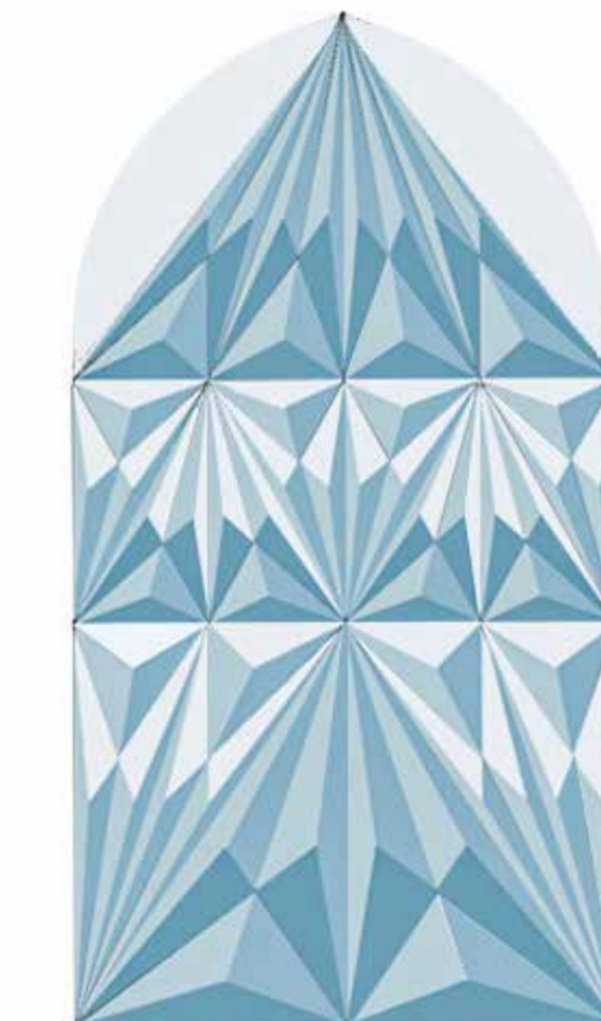
At dørene hovedsakelig skal kunne produseres i NDRs verksteder har vært en forutsetning for konkurransen, og kan også være avgjørende for å holde de økonomiske rammene.

Rammeverk

Konsept med avtrykk

Konsept med prizmer

Ovring

I dette forslaget tolkes kristendommen kaleidoskopisk, hvor fragmentariske livserfaringer valideres gjennom det vakre, både symmetrisk og asymmetrisk. Forslaget, kalt «ovring», handler om det som kommer til syne. Det tar utgangspunkt i det bærende rammeverket på dørene og inneholder to muligheter:

prismekonseptet og avtrykkkonseptet. Begge kan gi assosiasjoner til kropper, kors, prizmer og stjerner, samt organiske former som palmeblader og bergflater. På innsiden viser dørene rammeverket som bærer dem. Forslaget utforsker livets metafysikk og mystikk, og kombinerer det storslagne med det mikroskopiske.

Dørene skal være en ærlig og meningsbærende del av kirkens struktur, trygge og uten skjulte hensikter. De vil ikke forføre, men sette i sammenheng, ikke være dogmatiske, men oppmuntre den enkelte til å fortelle sin egen personlige fortelling.